

Høringsnotat -

Nytt tidsavsnitt for spotmarkedspris i grunnrenteskattene for vannkraftverk og landbaserte vindkraftanlegg

Innhold

1.	Innledning og sammendrag	3
2.	Bakgrunn for forslaget	3
3.	Gjeldende rett.....	4
4.	Vurderinger og forslag	4
5.	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	5
6.	Ikrafttredelse	5
7.	Forslag til lovvedtak.....	6
8.	Forslag til forskriftsendringer	7

1. Innledning og sammendrag

Kraftmarkedene legges om fra timespriser til priser per 15-minutters tidsavsnitt. Deltagerne i det europeiske spotmarkedsprosjektet (SDAC) har planlagt å legge om handelen i markedet der spotmarkedsprisen fastsettes, til 15-minutters tidsavsnitt fra 30. september 2025.

I dag er hovedregelen i grunnrenteskattene for vannkraftverk og landbaserte vindkraftanlegg at kraftproduksjonen verdsettes til spotmarkedspriser per time multiplisert med faktisk produksjon ved kraftverket den tilhørende timen. Det er derfor nødvendig å tilpasse enkelte lov- og forskriftsbestemmelser for å sikre at de refererer til det enhver tid gjeldende tidsavsnitt i spotprismarkedet. I høringsnotatet foreslår departementet dette med virkning fra og med inntektsåret 2025.

Forslagene til lov- og forskriftsjusteringer ventes ikke å gi endringer i kraftprodusentenes inntekter over tid. Det anslås dermed ingen provenyendring. Administrativt vil det være forenkende at tidsavsnitt som benyttes i grunnrenteskattene, samsvarer med tidsavsnittene i spotprismarkedet.

2. Bakgrunn for forslaget

Et særtrekk ved kraftsystemet er at fysiske lover krever at systemet skal være i balanse. Det vil si at det til enhver tid må produseres og forbrukes nøyaktig like mye strøm. De fysiske kraftmarkedene er et virkemiddel for å bidra til at aktørene i kraftsystemet handler seg i balanse, for på denne måten å sørge for at kraftsystemet som helhet planlegges i balanse.

Handelen i kraftmarkedene har frem til nå skjedd for hver time i døgnet. Det nordiske og europeiske kraftsystemet er i endring, med mer variabel fornybar kraftproduksjon og økt elektrifisering. Denne utviklingen gir nye utfordringer med å planlegge kraftsystemet i balanse for systemansvarlig, og øker behovet for tiltak for å redusere ubalanser og frekvensavvik.

Dagens tidsavsnitt på 60 minutter gir ingen insentiver for markedsaktørene til å tilpasse produksjon og forbruk innad i timen. Et tidsavsnitt på 15 minutter er ventet å redusere de strukturelle ubalansene og kan isolert sett redusere behov for tiltak fra systemansvarlig for å opprettholde balansen i systemet. Dette gir en mer effektiv og sikker drift av kraftsystemet. Omleggingen til kortere tidsavsnitt har startet i balansemarkedene, og intradagmarkedet ble lagt om til 15-minutters tidsavsnitt den 19. mars i år.

Spotprismarkedet er hovedmarkedet for krafthandel i Norden, hvor mesteparten av volumene handles. Her handles kontrakter med levering av fysisk kraft time for time neste døgn. Europa vil gå samlet over til 15 minutters tidsavsnitt i dette markedet. Deltagerne i det europeiske spotmarkedsprosjektet (SDAC-prosjektet) har planlagt å legge om handelen i spotprismarkedet til 15-minutters tidsavsnitt. Overgangen er planlagt 30. september 2025, med første leveringsdag 1. oktober.

Ved innmating av kraftproduksjon på nettet er det plikt til å måle og melde inn produksjon med 15-minutters intervaller til Elhub, jf. forskrift om måling avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi mv. (forskrift om kraftomsetning og netjtjenester) § 3-2. Produsenter vil dermed enkelt ha tilgang til måledata med dette tidsavsnittet.

3. Gjeldende rett

Eiere av vannkraftverk og landbaserte vindkraftanlegg betaler grunnrenteskatt til staten etter reglene i henholdsvis skatteloven §§ 18-3 og 18-10. Beregningsgrunnlaget for begge grunnrenteskattene tar utgangspunkt i normert markedsverdi av kraftproduksjonen i det enkelte kraftverk eller kraftanlegg i inntektsåret.

Hovedregelen er at kraftproduksjonen for et enkelt inntektsår verdsettes til summen av årets spotmarkedspriser per time multiplisert med faktisk produksjon ved kraftverket eller kraftanlegget i de tilhørende tidsavsnitt, jf. §§ 18-3 andre ledd bokstav a og 18-10 andre ledd bokstav a. Med spotmarkedspriser per time menes spotmarkedsprisene fastsatt i kraftmarkedet av Nord Pool AS.

I §§ 18-3 annet ledd bokstav a nr. 1 til 4 og 18-10 annet ledd bokstav a nr. 1 til 3 oppstilles flere unntak fra hovedregelen om verdsettelse av kraftproduksjonen til spotmarkedspris.

Uansett hvilken verdsettelsesregel som anvendes, må skattyter måle kraftproduksjonen time for time. Kravene til dette er nærmere regulert i Finansdepartementets forskrift til skatteloven (skattelovforskriften) §§ 18-3-8 og 18-3-9 for vannkraftverk og § 18-10-4 for vindkraftanlegg, i tillegg til forskrift om kraftomsetning og netjtjenester.

Etter skattelovforskriften §§ 18-3-8 og 18-10-4 første ledd andre punktum skal produksjonsdataene lagres og oppbevares i henholdsvis syv og fem år etter inntektsårets utgang, jf. også gjeldende bestemmelse i bokføringsloven § 13 annet ledd første punktum.

Dersom produksjonstallene ikke kan dokumenteres eller sannsynliggjøres på tilfredsstillende måte, fastsettes beregningsgrunnlaget skjønnsmessig. Grunnlaget er blant annet de opplysningene som er registrert hos Statnett, og påstemplet merkeytelse omregnet til installert effekt multiplisert med antall timer i det aktuelle tidsrommet, jf. §§ 18-3-8 tredje ledd og 18-10-4 tredje ledd.

4. Vurderinger og forslag

Spotmarkedspriser gir et objektivt uttrykk for hva kraften på ethvert tidspunkt kan selges til, og gir derfor et godt uttrykk for grunnrenten. Spotmarkedspriser fungerer også som en normpris som begrenser muligheter for skattemessige tilpasninger.

Uten justeringer i skatteregelveverket vil den planlagte omleggingen til 15-minutters tidsavsnitt i spotprismarkedet føre til at produsentene må omregne priser per 15 minutt til en vektet spotmarkedspris per time for det enkelte kraftverk eller -anlegg. Samtidig vil ikke produksjonsdata per time samsvare med det som løpende registreres hos Elhub.

Departementet foreslår derfor justeringer for å sikre at lov- og forskriftsbestemmelser refererer til tidsavsnittet for spotprismarkedet. Et alternativ kunne være å erstatte henvisningen til timespris («per time») i gjeldende regelverk med kvarterspris («per kvarter»). Departementet foreslår i stedet at regelverket ikke lenger skal henvise til et bestemt tidsavsnitt, men heller henviser til det enhver tid gjeldende tidsavsnittet for spotprismarkedets pris. For hovedregelen om spotmarkedspris i §§ 18-3 andre ledd bokstav a og 18-10 andre ledd bokstav a, foreslås dette gjennomført ved at gjeldende formulering erstattes med «summen av årets spotmarkedspriser multiplisert med faktisk produksjon i de tilhørende tidsavsnitt».

Denne løsningen vil være hensiktsmessig, ettersom omleggingen av tidsavsnittet i spotprismarkedet er planlagt midt i et inntektsår. Spotmarkedspris per time vil da gjelde frem til tidsavsnittet faktisk legges om i spotprismarkedet. Deretter vil pris per 15 minutter gjelde. Med denne lovtekniske

løsningen vil det heller ikke være nødvendig å justere regelverket ved eventuelle fremtidige endringer i tidsavsnittet for spotmarkedsprisen.

På tilsvarende måte foreslår departementet å justere bestemmelsene om måling av produksjon og verdsetting i forskriften som refererer til tidsavsnitt per time. Forslaget om endring av reglene for måling av produksjon omfatter også den delen av produksjonen som verdsettes etter unntak fra hovedregelen om spotmarkedspriser. For disse unntakene benyttes det egne priser for beregning av grunnrenteinntekt. Endringsforslagene vil dermed ikke påvirke prisen som benyttes ved fastsettelse av grunnrenteinntekten.

I tråd med de øvrige endringene foreslår departementet også at formuleringen «per time» tas bort i verdsettelsesregelen i § 18-5 andre ledd. Forslaget vil ikke endre verdsettelsen av kraftanleggene.

Bestemmelsen om beregning av naturressursskatt i § 18-2 refererer til produksjon i kilowattimer. Omleggingen av tidsavsnitt i spotprismarkedet vil ikke påvirke samlet produksjon, og dermed ikke provenyet fra naturressursskatten. Departementet foreslår derfor ikke endringer i bestemmelsene for naturressursskatt, men ber om eventuelle høringsinnspill også på denne bestemmelsen.

For øvrig ber departementet om høringsinnspill på om omleggingen til 15-minutters tidsavsnitt i spotprismarkedet kan medføre behov for andre justeringer i grunnrenteskattereglene enn forslagene som er omtalt i dette høringsnotatet.

Departementet viser til forslag til endringer i skatteloven §§ 18-3, 18-5 og 18-10 og i skattelovforskriften.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene til lov- og forskriftsjusteringer forventes ikke å gi endringer i kraftprodusentenes inntekter over tid, og dermed anslås det ingen provenyendring.

Det vil være administrativt besparende at tidsavsnittene som benyttes i grunnrenteskattene, samsvarer med tidsavsnittene i spotprismarkedet og at kravene til måling av produksjon til skatterapporteringen samsvarer med de registreringer som uansett gjøres for kraftprodusentene.

Forslaget antas for øvrig ikke å ha vesentlige administrative konsekvenser for de skattepliktige eller Skatteetaten.

6. Ikrafttredelse

Det tas sikte på å fremme forslaget i løpet av høsten 2025. Det foreslås at endringen får virkning fra og med inntektsåret 2025.

7. Forslag til lovvedtak

Forslag til lov om endringer i skatteloven

I

I lov 27. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 18-3 andre ledd bokstav a første punktum skal lyde:

Årlige brutto salgsinntekter settes til summen av årets *spotmarkedspriser multiplisert* med faktisk produksjon ved kraftverket i de tilhørende tidsavsnitt, med følgende unntak:

§ 18-5 andre ledd første punktum skal lyde:

Brutto salgsinntekter settes til gjennomsnittet av summen av hver av de siste fem årenes *spotmarkedspriser multiplisert* med faktisk produksjon ved kraftverket i de tilhørende tidsavsnittene i de enkelte år, med unntak for kraft som tas ut av kraftverket i henhold til vilkår for konsesjon, som verdsettes til oppnådde priser.

§ 18-10 andre ledd bokstav a første punktum skal lyde:

Årlige brutto salgsinntekter settes til summen av årets *spotmarkedspriser multiplisert* med faktisk produksjon ved vindkraftanlegget i de tilhørende tidsavsnitt, med følgende unntak:

II

Loven trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2025.

8. Forslag til forskriftsendringer

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 (forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 18-3 deloverskrift II skal lyde:

II *Måling* av produksjon i vannkraftverk

§ 18-3-8 skal lyde:

§ 18-3-8. Plikt til *måling* av produksjon i vannkraftverk og omregning av spotmarkedspriser til norske kroner

- (1) Skattyter har plikt til å måle kraftproduksjonen *i hvert tidsavsnitt for spotprismarkedet* i hvert kraftverk. Produksjonsdataene må lagres på elektronisk lesbart medium og oppbevares i sju år etter inntektsårets utgang.
- (2) Produksjonen måles ved kraftverkets apparatanlegg for utgående ledninger og kraften opptransformert en gang. For kraftverk uten måling ved apparatanlegg for utgående ledninger, måles produksjonen ved generatorklemme med fradrag av 1,5 prosent. Fratrukket utgjør summen av forbruk i kraftverket og tap ved en gangs opptransformering.
- (3) Dersom produksjonstallene ikke kan dokumenteres eller sannsynliggjøres på tilfredsstillende måte, fastsetter skattemyndighetene beregningsgrunnlaget skjønnsmessig, blant annet på grunnlag av de opplysningene som er registrert hos Statnett og påstemplet merkeytelse omregnet til installert effekt multiplisert med antall *tidsavsnitt* i det aktuelle tidsrommet.
- (4) Spotmarkedspriser som ikke noteres i norske kroner, omregnes til norske kroner med dagskursen som gjelder i det tilhørende døgnet, fastsatt av Nord Pool Spot AS.

§ 18-3-9 skal lyde:

§ 18-3-9. Særlig om plikt til *måling* av pumpekraft

Skattyter har plikt til å måle kraft medgått til pumping *i hvert tidsavsnitt* for pumper og pumpestasjoner med merkeytelse over 10.000 kVA. For øvrige pumper og pumpestasjoner legges det til grunn at pumpingen skjer jevnt *i hvert tidsavsnitt i tidsrommet* pumpen faktisk har vært i drift. Hvis det ikke kan dokumenteres *hvilket tidsrom* pumpen har vært i drift, fastsettes driftsperioden ved skjønn.

§ 18-3-18 skal lyde:

§ 18-3-18. Uttaksprofil for konsesjonskraft

Den faktiske uttaksprofilen for konsesjonskraft legges til grunn når skattyter kan dokumentere denne enten i henhold til måling av faktisk uttak eller i henhold til anmeldt kvantum fra kunden. Ellers fastsettes uttaksprofilen for konsesjonskraftleveranser sjablonmessig ut fra normal forbruksprofil i alminnelig forsyning.

§ 18-3-19 første ledd skal lyde:

(1) For kontrakter som skal verdsettes til kontraktsprisen etter skatteloven § 18-3 annet ledd a nr. 2, skal den faktiske uttaksprofilen legges til grunn når skattyter kan dokumentere uttaksprofilen enten ved målinger av faktisk uttak i *hvert tidsavsnitt* eller ved anmeldt kvantum i *hvert tidsavsnitt* fra kunden. For kontrakter hvor skattyter ikke kan dokumentere uttaksprofilen, legges det til grunn at leveransene er jevnt fordelt over alle *tidsavsnitt* i året.

§ 18-3-20 skal lyde:

§ 18-3-20. Uttaksprofil for kraft som skal verdsettes til prisen etter § 18-3-23

For interne leveranser som skal verdsettes etter § 18-3-23 legges det til grunn at leveransene er jevnt fordelt over alle *tidsavsnitt* i året.

§ 18-3-29 første ledd nr. 8 skal lyde:

8. Kraftprodusenten må rapportere de oppnådde kontraktsprisene *for hvert tidsavsnitt*, samlet og volumvektet for kontrakter inngått med den enkelte leverandør.

§ 18-10-4 skal lyde:

§ 18-10-4. Plikt til *måling* av produksjon i vindkraftanlegg og omregning av spotmarkedspriser til norske kroner

(1) Skattyter har plikt til å måle faktisk kraftproduksjon i *hvert tidsavsnitt for spotprismarkedet* i hvert vindkraftanlegg. Produksjonsdataene må lagres og oppbevares i fem år etter inntektsårets utgang.

2) Med faktisk kraftproduksjon i *hvert tidsavsnitt* menes netto produksjon, som definert i § 3-4 tredje ledd i forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (forskrift om kraftomsetning og netjtjenester).

(3) Dersom produksjonstallene ikke kan dokumenteres eller sannsynliggjøres på tilfredsstillende måte, fastsettes beregningsgrunnlaget skjønnsmessig. Grunnlaget er blant annet de opplysningene som er registrert hos Statnett, og påstemplet merkeytelse omregnet til installert effekt multiplisert med antall *tidsavsnitt* i det aktuelle tidsrommet.

(4) Spotmarkedspriser som ikke noteres i norske kroner, omregnes til norske kroner med dagskursen som gjelder i det tilhørende døgnet, fastsatt av Nord Pool AS.

§ 18-10-5 andre ledd andre punktum skal lyde:

Bruttoinntekten i grunnrenteskatten fastsettes ved at salgsinntekten først beregnes ved spotmarkedspriser i de *tidsavsnitt* og med det volumet anlegget produserer.

§ 18-10-11 første ledd nr. 8 skal lyde:

8. Kraftprodusenten må rapportere de oppnådde kontraktsprisene *for hvert tidsavsnitt*, samlet og volumvektet for kontrakter inngått med den enkelte leverandør.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2025.